Warszawa, 26 listopada 2026 r.

INFORMACJA PRASOWA

PIP o zatrudnianiu wykładowców: nie będzie automatycznego przekształcania umów. KRASP proponuje też zmianę ustawy

Państwowa Inspekcja Pracy nie będzie automatycznie przekształcać umów cywilnoprawnych wykładowców w umowy o pracę. Interpretacje wydane w indywidualnych sprawach nie mogą być traktowane jako rozstrzygnięcia odnoszące się do każdego przypadku. Takie wyjaśnienia przedstawiły władze PIP podczas spotkania z rektorami w Bydgoszczy. KRASP wystąpiła do ministra nauki z propozycją zmiany ustawy, która ma jednoznacznie potwierdzić dopuszczalność prowadzenia zajęć dydaktycznych na podstawie umów cywilnoprawnych i ograniczyć ryzyko przyszłych wątpliwości interpretacyjnych.

Spotkanie z głównym inspektorem pracy Januszem Krasoniem i jego zastępczynią do spraw prawnych Urszulą Langer odbyło się 20 listopada podczas obrad Zgromadzenia Plenarnego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Było odpowiedzią na wątpliwości środowiska akademickiego wywołane opublikowanymi w październiku interpretacjami Państwowej Inspekcji Pracy dotyczącymi zatrudniania osób prowadzących zajęcia dydaktyczne w ramach umów cywilnoprawnych.

Rektorzy obawiają się, że nadmiernie restrykcyjne podejście do umów cywilnoprawnych utrudni współpracę uczelni z praktykami, ekspertami i przedstawicielami biznesu, szczególnie w ramach studiów podyplomowych, programów MBA i kształcenia praktycznego.

PIP: decydują rzeczywiste warunki zatrudnienia

Główny inspektor pracy Janusz Krasoń podkreślił, że intencją Państwowej Inspekcji Pracy nie jest zastąpienie wszystkich umów cywilnoprawnych umowami o pracę. Jak wyjaśnił, rozstrzygające znaczenie mają rzeczywiste warunki wykonywania obowiązków, a nie sama nazwa czy treść podpisanej umowy.

Główny inspektor pracy zaznaczył jednocześnie, że interpretacje, które wzbudziły obawy rektorów, dotyczyły konkretnych stanów faktycznych przedstawionych przez wnioskodawców. Nie można więc traktować ich jako rozstrzygnięć odnoszących się do wszystkich uczelni i wszystkich osób prowadzących zajęcia.

Rektorzy: uczelnie muszą zachować możliwość współpracy z praktykami

W dyskusji prof. Piotr Jedynak, przewodniczący Komisji ds. Organizacyjnych i Legislacyjnych KRASP, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, zwrócił uwagę, że przepisy ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dopuszczają prowadzenie zajęć przez osoby niebędące pracownikami uczelni. Podkreślił, że nie należy utożsamiać podporządkowania organizacyjnego, wynikającego z konieczności realizacji programu studiów i harmonogramu zajęć, z podporządkowaniem pracowniczym.

Rektor UJ przestrzegał również przed konsekwencjami finansowymi i organizacyjnymi zbyt szerokiego stosowania umów o pracę. Jego zdaniem mogłoby to zwiększyć koszty obsługi administracyjnej, doprowadzić do wzrostu opłat za studia podyplomowe, a także zniechęcić do współpracy ekspertów, którzy prowadzą na uczelniach jedynie wybrane zajęcia.

Podobne argumenty przedstawił prof. Piotr Wachowiak, członek Prezydium KRASP, rektor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Wskazał przykłady praktyków prowadzących zaledwie 8 lub 16 godzin zajęć w roku, a także specjalistów uczestniczących w realizacji studiów podyplomowych, MBA i studiów dualnych. Zwrócił uwagę, że wymaganie od takich osób zawierania umów o pracę mogłoby w praktyce ograniczyć ich udział w kształceniu.

W dalszej dyskusji rektorzy zwracali uwagę na ryzyko rozbieżnych interpretacji przepisów przez inspektorów pracy w różnych częściach kraju. Podkreślali również, że o charakterze zatrudnienia nie powinny przesądzać

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Rzecznik KRASP
Wojciech Dąbrówka LL.M.
tel.: 667 247 778
rzecznik@krasp.org.pl

wyłącznie liczba godzin dydaktycznych ani to, czy zajęcia odbywają się na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych czy podyplomowych.

PIP: nie będzie automatycznego przekształcania umów

Do wątpliwości rektorów odniosła się Urszula Langer, zastępczyni głównego inspektora pracy do spraw prawnych. Zapewniła, że inspektorzy nie stosują automatyzmu przy ocenie umów cywilnoprawnych, a każda sprawa wymaga szczegółowego zbadania okoliczności i uwzględnienia wyjaśnień pracodawcy.

– *Żaden mechanizm automatycznego przekształcania umów cywilnoprawnych nie był, nie jest i stosowany nie będzie* – podkreśliła.

Urszula Langer wyjaśniła również, że wymiar godzinowy zajęć nie przesądza samodzielnie o charakterze zatrudnienia. Znaczenie ma całokształt warunków współpracy. Jak zapewniła zastępczyni głównego inspektora pracy, PIP nie zamierza eliminować prawidłowo stosowanych umów cywilnoprawnych, również w szkolnictwie wyższym.

KRASP proponuje zmianę ustawy. Chodzi o jednoznaczne przepisy

Niezależnie od wyjaśnień przedstawionych przez kierownictwo Państwowej Inspekcji Pracy KRASP postuluje systemowe rozwiązanie problemu potencjalnych rozbieżności interpretacyjnych.

W piśmie z 25 listopada 2026 roku do ministra nauki i szkolnictwa wyższego Marcina Kulaska przewodnicząca KRASP prof. Bogumiła Kaniewska wystąpiła o podjęcie inicjatywy legislacyjnej zmierzającej do jednoznacznego uregulowania dopuszczalności prowadzenia zajęć dydaktycznych na podstawie umów cywilnoprawnych.

KRASP proponuje uzupełnienie art. 73 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce o nowy ustęp 1a, który wprost potwierdzałby możliwość powierzania prowadzenia zajęć dydaktycznych na podstawie umów cywilnoprawnych osobom niebędącym nauczycielami akademickimi zatrudnionymi w danej uczelni. Propozycja obejmuje również zajęcia prowadzone na studiach podyplomowych oraz w innych formach kształcenia organizowanych przez uczelnie.

Rektorzy zwracają uwagę, że obowiązujący art. 73 ust. 1 rozróżnia nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni oraz inne osoby posiadające odpowiednie kompetencje i doświadczenie. W ocenie KRASP samo prowadzenie zajęć dydaktycznych w ramach działalności uczelni nie oznacza konieczności nawiązania stosunku pracy.

Istotne jest również rozróżnienie między podporządkowaniem pracowniczym a wymaganiami organizacyjnymi wynikającymi ze specyfiki kształcenia. Uzgodniony harmonogram zajęć, konieczność realizacji sylabusa czy przestrzeganie wymagań jakościowych nie powinny same w sobie przesądzać o pracowniczym charakterze współpracy.

Proponowana regulacja miałaby jednoznacznie potwierdzić możliwość angażowania ekspertów zewnętrznych na podstawie umów cywilnoprawnych, bez naruszania przepisów chroniących osoby wykonujące pracę w warunkach charakterystycznych dla stosunku pracy.

KRASP zwróciła się również do ministra o zajęcie stanowiska wobec interpretacji Głównego Inspektora Pracy z 5 i 9 października 2026 roku, z uwzględnieniem szczególnego charakteru działalności uczelni.

– *Jesteśmy za rozwiązaniem, które pozwoli uczelniom zachować możliwość korzystania z wiedzy i doświadczenia specjalistów, którzy podstawową aktywność zawodową realizują poza środowiskiem akademickim* – podkreśla prof. Bogumiła Kaniewska, przewodnicząca KRASP.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Rzecznik KRASP
Wojciech Dąbrówka LL.M.
tel.: 667 247 778
rzecznik@krasp.org.pl